

Bokomslag

EN HANDBOK FÖR DIG SOM VILL FORMGE OCH PRODUCERA SJÄLV

ANDERS NYMAN

© ANDERS NYMAN 2016

Utgiven av Whip Media
www.whipmedia.se

Grafisk form och produktion: Whip Media
Tryck: Bulls Graphics, Halmstad, 2016

Bulls Graphics

ISBN 978-91-88265-26-5

INNEHÅLL

(f) Förord av Tina Back.....	9
<i>Författarens ord</i>	11
1. Omslag - definition	15
2. Omslagets syften.....	17
3. Omslagets beståndsdelar	21
<i>Omslagsarket</i>	21
<i>Bandtyper</i>	23
<i>Andra medier</i>	24
4. Omslagsarkets innehåll.....	27
<i>Förstasidan</i>	27
<i>Baksidan</i>	29
<i>Ryggen</i>	31
<i>Flikar</i>	32
5. Teknisk uppställning.....	35
6. Tryckeriets roll	41
<i>Provtryck</i>	41
<i>Efterbehandlingar</i>	42
7. Val av omslagsbild	45
8. Val av typsnitt.....	51
9. Komposition.....	55
10. Rätt och fel?	61
11. Redesign – ta nya grepp	65
<i>Första projektet</i>	66
<i>Andra projektet</i>	68
12. Tio snabba tips	71
13. Checklista.....	73
14. Bra fråga!.....	75
15. Egna projekt – lite inspiration.....	79
(t) Författarens tack	87
(?) Mer hjälp?	89
Samarbetspartners i projektet	90

KAPITEL 1

DEFINITION

Innan vi kan börja prata om och kring omslag och hur dessa kan/bör utformas, kan det vara bra att definiera vad vi egentligen menar när vi pratar om "omslag". Risken är annars stor att det snabbt kommer att uppstå förvirring och feltolkningar i senare kapitel.

I den här boken kommer jag att använda mig av en ganska snäv definition, jag pratar nämligen enbart om omslag till tryckta böcker av både skönlitterär och faktabaserad art. Vissa avvikelser från detta kan förekomma, men då påtalas det tydligt.

Orsaken till den snäva definitionen är att vissa av bokens kapitel skulle bli väldigt omfattande, på gränsen till röriga, om vi skulle ta hänsyn till andra kategorier av litteratur eller för den delen andra konstformer helt och hållet, såsom musik eller film. Den typen av omslag ställer lite andra krav på utformning på grund av hur de ska konsumeras, och kräver i många avseenden ett helt annat tillvägagångssätt då de tas fram. Därför kommer allting i den här boken att kretsa kring bokomslag med fokus på skönlitteratur.

De avsteg som jag kommer att göra från detta rör bokomslag för e-bok och ljudbok, som ändå har en tydlig beröringspunkt med huvudämnet.

Men denna definition är ändå tillräckligt bred för att fylla vår bok med matnyttig information.

KAPITEL 3

OMSLAGETS BESTÅNDSDELAR

Ett bokomslag består ju av olika delar, och först och främst måste vi titta på de rent fysiska delarna, innan vi längre fram kan fördjupa oss i vad man fyller omslagets delar med, det vill säga bilder, text och andra element.

Men, när vi pratar om omslag, är det inte bara bokens framsida vi menar?

Nej, omslaget består av en rad andra delar utöver framsidan och vid kontakt med branschfolk kan det vara bra att veta vad dessa kallas och vad de har för syfte.

Omslagsarket

Ett vanligt begrepp vi använder oss av inom branschen är "omslagsark" och med det menar man alla delar av ett bokomslag för en tryckt bok. Omslagsarket innehåller framsida och baksida, rygg och eventuella flikar. Även mer avancerade omslag kan förekomma men då detta är mer ovanligt tycker jag att vi håller oss till de mest förekommande varianterna.

Framsidan av boken är den som är längst fram/upp och inleder boken. Baksidan är således den som är längst bak/nederst och avslutar boken. Ställer man in boken i en bokhylla är det ryggen man ser, och invikt in mot boken från framsida och baksida kan man ha flikar. Om man tittar på boken inifrån istället så kallas ryggdelen för bunt, vilket inte påverkar omslagets utformning mer än när det kommer till val av buntband. Men då bunten indirekt är en del av omslaget är det definitivt något man bör känna till. Mer om detta senare.

Rent visuellt ser omslagsarket ut som nedanstående skiss. I exemplet har vi lånat *Spilld mjölk* av Malin Sundin för att jämföra hur skissen kan se ut i verkligheten.

Alltså har omslagsarket följande beståndsdelar sett från vänster till höger och det är en sådan fil som tryckeriet förväntar sig när de ber om den tryckfärdiga PDF:en på omslaget.

- 1) Flik som ligger längst bak i boken
- 2) Baksida
- 3) Rygg
- 4) Framsida
- 5) Flik som ligger längst fram i boken

KAPITEL 4

OMSLAGSARKETS INNEHÅLL

På ett omslag förväntas vissa saker vara med, men det finns väldigt få regler. Om man betänker att omslagets syfte är att sälja är det dock vissa saker som bör finnas med för att lyckas med detta på ett bra sätt.

Det enklaste sättet att få en överblick över de olika objekten som man kan ha med på ett omslag är att gå igenom de olika beståndsdelarna som vi pratade om i kapitel 2 och kika mer i detalj på vad respektive del bör ha.

Om vi utgår från att boken är skriven på ett latinskt språk, det vill säga att den läses från vänster till höger med ryggen åt vänster när man tittar på omslaget så tar vi det i den ordning som de flesta läsare tittar på ett omslag.

FÖRSTASIDAN

Förstasidan är ju det allra första som fångar blicken hos en potentiell läsare så här är det viktigt att berätta de grundläggande sakerna för denne. Vad är det för bok köparen håller i sin hand och vad vill den förmedla? Framsidan bör således innehålla:

- Titel
- Författarnamn
- Förlagsnamn
- Genre
- Omslagsbild (även om denna är uppbyggd av flera olika)

KAPITEL 5

TEKNISK UPPSTÄLLNING

När man skapar ett omslag är det viktigt att man gör det på rätt sätt rent tekniskt. Tryckeriet förser oftast kunden med en så kallad pärmskiss (fig 5.1), som visar hur omslaget ska disponeras. Den visar bland annat alla de mått som är viktiga att ta hänsyn till. Det är viktigt att de måtten som anges följs och därför rekommenderar jag att alltid göra bokomslag i ett professionellt formgivningsprogram där verktygen finns för att skapa sidor med specifika mått, inte bara på den tryckta ytan utan även på utfall och satsytor.

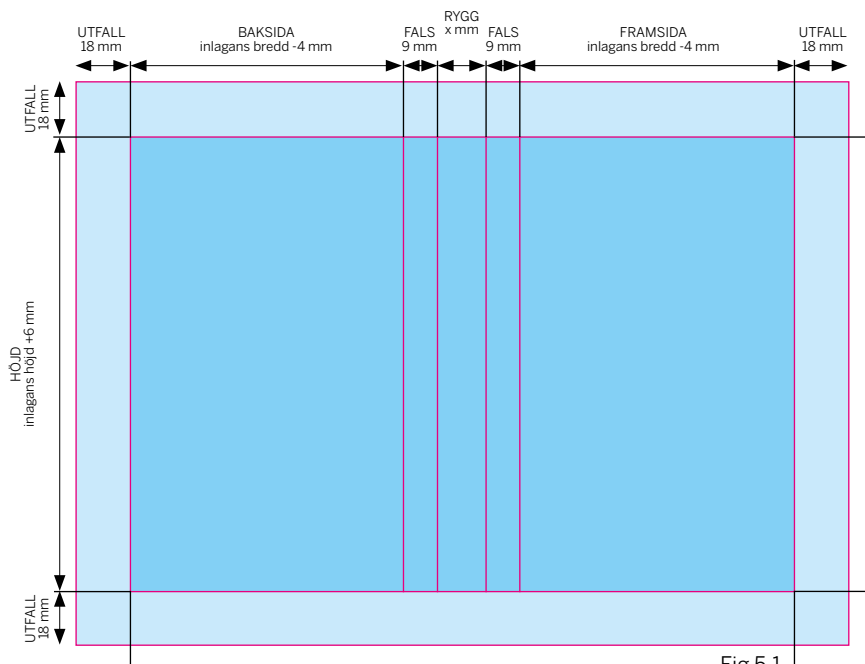

Fig 5.1

KAPITEL 10

RÄTT OCH FEL?

Jag vill ogärna uttala mig i termer som "rätt" och "fel", för nästan allt vi gör ligger i betraktarens ögon att uppskatta eller inte. Men det finns saker som är mer eller mindre lämpliga när det gäller att ta fram bokomslag vars syfte är att fånga den potentiella köparens blick och intresse och att få boken såld på den öppna marknaden.

Man bör **undvika att använda enfärgade bakgrundstoner** på ett omslag eftersom dessa ofta upplevs som lite tråkiga och platta. Våra hjärnor är så vana vid färg och form att ett entonat bokomslag inte väcker några större känslor.

Använd istället bakgrundsbilder med struktur i den färgton du eftersöker. Det ger en mer spännande känsla och ett intryck av att omslaget (och troligen då även boken) är genomarbetat.

